

א. "והיאך דין עיר הנדחת... שולחים להם שני תלמידי חכמים להזהירם ולהחזירם, אם חזרו ועשו תשובה מוטב".¹

והקשו על כך²: "לא מצאתי תשובה מועלת אחר התראה ומעשה". אלא, תשובה זו אינה מבטלת את העונש (שכן חייבי מיתות בית דין אם עשו תשובה אין בית דין של מטה מוחלין להן); היא מבטלת את המציאות של ציבור עובדי עבודה זרה (הם חוזרים להיות יחידים רבים), ובדרך ממילא מתבטל אף העונש.

ב. "אנשי עיר הנדחת נידונין בסייף"³.

ויש לשאול: הרי כל אחד מתושבי העיר יחיד הוא, ודין יחיד העובד עבודה זרה בסקילה, החמורה מסייף; ומדוע איפוא נענשים במיתה קלה, והרי העובר עבירה שיש בה שתי מיתות נידון בחמורה⁴. אלא, היות שנתבטלה מציאותם בתור יחידים (לגבי חטא עיר הנדחת), פקע גם ענשו של היחיד, וחל עליהם עונש חדש - מיתה בסייף.

(לקר"ש ט ע"א 109)

עירוב תבשילין

מסמך מס' 1234567

שני טעמים ישנם לתקנת עירוב תבשילין: א. "כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב" (מתוך שמעריב זוכר את השבת ואינו מכלה הכל ליום טוב, רש"י). ב. "כדי שיאמרו אין אופין מיום טוב לשבת, קל וחומר מיום טוב לחול"¹.

ההבדל בין שני הטעמים אינו רק בכך שלטעם הראשון נועדה התקנה להרבות בכבוד שבת, ולטעם השני - בכבוד יום טוב²; יש גם הבדל בתוכן התקנה.

לפי הטעם השני יש כאן תקנה בעלת תוכן שלילי. וזאת בשני פרטים: (א) היא באה למנוע ענין שלילי, שלא יכשל אדם באיסור בישול ביום טוב לצורך חול, ולכן (ב) מטרתה לאסור (לשלול) את הבישול מיום טוב לשבת "אלא אם כן התחיל לבשל תבשיל אחד מערב יום טוב"³.

ואילו לטעם הראשון, התקנה היא בעלת תוכן חיובי. ובשני הפרטים האמורים: (א) היא מבטיחה הכנה טובה לשבת (בירור מנה יפה לשבת), וכתוצאה מכך (ב) עיקרה הוא

עירוב תבשילין

1. ביצה טו, ב.
2. שו"ע אדמו"ר הזקן סתקכ"ז ס"ב.
3. לשון שו"ע אדמו"ר הזקן שם.

עיר הנדחת

1. רמב"ם הלכות עבודה זרה פ"ד ה"ו.
2. ראב"ד שם.
3. רמב"ם שם ה"א-ה"ב.
4. סנהדרין פ"א, ב.

להניח עירוב שמזכיר את החיוב של הכנת צרכי שבת. ואדרבה: איסור הבישול מיום טוב לשבת - ללא הנחת עירוב - אינו אלא לחזק את התקנה של הכנה טובה לשבת.

(לקו"ש טז עמ' 185)

עקידת יצחק

"אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח".¹

יש לדקדק בזה: הרי אפר הקרבן אינו נשאר על המזבח, אלא מוסר משם בתרומת הדשן והוצאת הדשן, ומדוע אפרו של יצחק, שהי' בגדר קרבן, צבור ועומד על המזבח? ויש לבאר, שיש כאן חידוש בגדרה של זכות העקידה.

אין הכוונה שזכות העקידה נמשכת עתה, ואף לא שפעולתה נמשכת, אלא זהו כאילו העקידה ושריפת יצחק מתחדשת בכל רגע; וממילא "אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח".

דוגמא לדבר מצינו במצות מילה, שאינה רק בגדר פעולה נמשכת (היינו שעשיית המצוה היתה בעבר, ורק פעולתה נמשכת), אלא שגם עצם העשי' הולכת ומתחדשת, כאילו המצוה נעשית עכשיו.²

"בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום, אמר: אוי לי, שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו".³

דוד המלך לא נזכר במצות תפילין שקיים בבוקר, שכן שעבוד המוח והלב הוא פעולה נמשכת של הנחת תפילין בעבר, אבל אין בידו עכשיו עשיית המצוה עצמה; ואילו מצות מילה מתחדשת בכל רגע,⁴ וממילא הרי זה כאילו מל את עצמו עכשיו.

(לקו"ש כה עמ' 133)

ערב

לגבי שעבודו של ערב נחלקו אמוראים,¹ מהו המקור בתורה לשעבוד זה.

אלא, מכיון שהמצוה להיות מהול (שע"י פעולת המילה) מתחדשת בכל רגע, ה"ז כאילו יש לו (גם) פעולת המצוה בכל רגע.

ערב

1. ב"ב קעג, ב.

עקידת יצחק

1. ירושלמי תענית פ"ב ה"א. ובמכילתא בשלח יד, טו: ויצחק כאילו עקוד עליו.
2. ראה גם מפענ"צ פ"ה. וש"נ.
3. מנחות מג, ב.
4. היינו המצוה להיות מהול (משא"כ המצוה למול) - ראה מכתב הצפע"נ בשד"ח סוף קונטרס המציצה.